

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN

(Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda ve Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun)

Kanun Numarası : 4749
Kabul Tarihi : 28/3/2002
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 9/4/2002 Sayı : 24721
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 7 Sayfa : 8281

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Yönetmelikler için, "Yönetmelikler Külliyesi"nin kanunlara göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Kanunun amacı; ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makro ekonomik dengeleri gözeterek, Devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe almasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin maliye ve para politikaları ile koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin, bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile Devlet iç ve Devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığı ile 2 nci Maddede yer alan kuruluşlar arasındaki malî ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dahil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü malî yükümlülüğün geri ödenmesi, ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam⁽¹⁾

Madde 2 - Bu Kanun; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar. ⁽²⁾

Tanımlar

Madde 3 - Bu Kanunda yer alan;

Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanı,

Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

Müsteşar: Hazine Müsteşarını,

Borç servisi: Devlet iç borcu ve Devlet dış borcundan doğan anapara ve faiz ödemeleri ile bu borçlara ilişkin iskonto giderleri ile ücret ve diğer ödemeleri,

Devlet borcu: Türkiye Cumhuriyeti adına Müsteşarlığın borçlu sıfatı ile taraf olduğu ya da üstlendiği her türlü malî yükümlülükleri,

Devlet dış borcu: **(Değişik: 3/4/2013-6456/1 md.)** Müsteşarlık tarafından; herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir itfa planına göre geri ödenmek üzere sağlanan finansman imkânları ile borç üstlenimi ve Hazine garantileri kapsamında üstlenilen her türlü malî yükümlülüğü,

Devlet iç borcu: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri, Hazinesinin geçici nakit ihtiyacını karşılamak için yurt içi piyasalardan yaptığı borçlanmalar ve senede bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü malî yükümlülükleri,

Devlet iç borçlanma senetleri: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç edilen borçlanma senetlerini,

Devlet tahvili: İhraç edildikleri tarih itibarıyla bir yıl (364 gün) ve daha uzun vadeli Devlet iç borçlanma senetlerini,

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı kanunun 17 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "genel, katma ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları" ibaresi "merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle; bu fıkrada yer alan "merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri," ibaresinden sonra gelmek üzere "sosyal güvenlik kurumları," ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Dış borcun devri: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara, anlaşmanın malî şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak kaydıyla aktarılmasını, ⁽¹⁾

Dış borcun ikrazı: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına gerektiğinde anlaşmanın malî şartlarına bağlı kalmaksızın aktarılmasını, ⁽¹⁾

Dış borcun tahsisi: **(Değişik: 16/7/2008-5787/1 md.)** Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine, Yükseköğretim Kuruluna, üniversitelere, Karayolları Genel Müdürlüğüne, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ve yüksek teknoloji enstitülerine; savunma ve güvenlik hizmetleri sektörleri ile sınırlı olmak üzere nihai kullanıcısının genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden olması durumunda projeyi yürüten özel bütçe kapsamındaki kuruluşlara anlaşmadaki amaca sadık kalınarak kullanıldığını, ⁽²⁾⁽³⁾

Dış finansman: Herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu, garantili imkân ve hibe veya münferiden bunların her birini,

Dış finansman kaynağı: Dış finansman sağlayan yabancı ülkeler, ülkelerce oluşturulan birlikler, resmî finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, satıcı veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ile firmalar veya münferiden bunların her birini,

Dış imkân: Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşların kendi adına herhangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantileri olmaksızın sağladıkları finansman imkânı ve hibeyi,

- (1) 16/7/2008 tarihli ve 5787sayılı kanunun 17 nci maddesiyle, "Dış borcun devri" tanımında geçen "genel ve katma bütçe" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde, "Dış borcun ikrazı" tanımında geçen "genel ve katma bütçe" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- (2) 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Kanunun 44 üncü maddesiyle, bu tanımda yer alan "üniversiteler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Karayolları Genel Müdürlüğüne" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.
- (3) 7/2/2012 tarihli ve 6274 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle, bu tanımda yer alan "ve Karayolları Genel Müdürlüğüne" ibaresi ", Karayolları Genel Müdürlüğüne, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Diğer Hazine alacağı: **(Ek: 16/7/2008-5787/1 md.)** Hazine alacağı dışında kalan ve Müsteşarlığın Devlet tüzel kişiliğini temsilen taraf olduğu işlemlerden kaynaklanan alacakları,

Garanti ücreti: Hazine garantileri nedeniyle lehine garanti verilen taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Garantili imkân: **(Değişik: 3/4/2013-6456/1 md.)** Bu Kanun kapsamında sağlanan Hazine garantilerini,

Genel giderler: **(Değişik: 3/4/2013-6456/1 md.)** Devlet borcunun yürütülmesi ve yönetilmesi için yapılan kayıt ve tescil giderleri, kredi derecelendirme kuruluşlarına ödenen ücretler, avukatlık ücreti, müşavirlik ücreti, kur farkları, komisyon ödemeleri, gecikme faiz ve cezaları, Devlet iç borçlanma senetleri basım ve ilan giderleri ve benzeri tüm masraf ve giderler ile Müsteşarlık tarafından nakit, borç, alacak ve diğer hazine işlemleri kapsamında yaptırılan iş, işlem ve diğer hizmetler karşılığı ödenen ücret, masraf, komisyon ve benzeri giderleri,

Hazine alacağı: Herhangi bir dış finansman kaynağından temin edilen finansman imkânları için verilen Hazine garantileri veya bu imkânların ikrazı suretiyle kullanılması ya da bunlar dışında olmakla birlikte ilgili mevzuattan kaynaklanan işlemler nedeniyle doğan ve Hazine tarafından üstlenilen her türlü ödemeye ve/veya Hazine tarafından ikrazen ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan alacağı,

Hazine bonusu: İhraç edildikleri tarih itibarıyla vadeleri bir yıldan kısa olan (364 güne kadar) Devlet iç borçlanma senetlerini,

Hazine garantileri: Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi, Hazine karşı garantisi ve Hazine ülke garantisi veya münferiden her birini,

Hazine geri ödeme garantisi: Kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşları ve 5018 sayılı Kanunun II/B sayılı cetvelinde yer alan idareler lehine bu kuruluşların dış finansman kaynağından sağladıkları dış borçlarının geri ödenmesi hususunda verilen garantileri, ⁽¹⁾

Hazine yatırım garantisi: **(Değişik: 16/7/2008-5787/1 md.)** Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili kanun hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantileri,

---

(1) 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Kanunun 44 üncü maddesiyle, bu tanımda yer alan "sair yerel yönetim kuruluşları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve 5018 sayılı Kanunun II/B sayılı cetvelinde yer alan idareler" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Hazine karşı garantisi: Herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantiler ile herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ile benzeri finansman modelleri kapsamında gerçekleştirilecek projelerle ilgili olarak, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Müsteşarlık tarafından müzakere edilmek üzere, bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantileri,

Hazine ülke garantisi: Yabancı ülkelerin herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacakları finansmanın geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine saymanlığı: Müsteşarlık Devlet Borçları, İç Ödemeler ve Dış Ödemeler Saymanlıklarının her birini,

Hibe: **(Değişik: 16/7/2008-5787/1 md.)** Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı aynı ve/veya nakdi yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına verdiği aynı ve/veya nakdi yardımı,

İhraç tutarı: Her bir menkul kıymetin satış fiyatı ile nominal tutarının çarpılması suretiyle hesaplanan değeri,

İkraz ücreti: Dış borcun ikrazı nedeniyle ikraz edilen taraftan ikraz edilen tutar üzerinden bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Mutabakat Zaptı: **(Ek: 3/4/2013-6456/1 md.)** 30/1/2003 tarihli ve 4802 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 24/2/2003 tarihli ve 2003/5313 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Ulusal Fon'un Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptını,

Nakit Devlet iç borçlanma senetleri: Karşılığında Hazineye nakit imkânı sağlayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Net borç kullanımı: Yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalardan yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin düşülmesi ile elde edilen tutarı,

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri: İlgili yıl bütçe kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde ihraç edilmiş olan ve karşılığında herhangi bir nakit girişi sağlanmayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Para piyasası nakit işlemleri: **(Değişik: 16/7/2008-5787/1 md.)** Hazinesinin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamak üzere fiziken basılı olmayan Devlet iç borçlanma senedi çıkarmak veya para piyasası araçlarını kullanmak suretiyle yapılan azami otuz gün vadeli borçlanmaları,

Piyasa yapıcılığı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankalara Müsteşarlık tarafından bazı hak ve görevler verilmesini içeren sistemi,

Piyasa yapıcısı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankayı,

Program kredisi: Müsteşarlık tarafından ülkenin makro ekonomik programları çerçevesinde, doğrudan veya Hazine garantisi altında, kamunun finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Proje: **(Değişik: 16/7/2008-5787/1 md.)** Yıllık yatırım programlarında yer alan projeleri, milli savunma projelerini, niteliği itibarıyla yıllık yatırım programına tabi olmayan projeler ile yap-işlet-devret, yap-işlet, işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeleri veya münferiden bunlardan her birini,

Proje kredisi: Projelerin gerçekleşmesi için herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Risk hesabı: Bu Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

Sivil toplum örgütü: Devlet teşkilatı içinde yer almayan, kendi idari ve malî bağımsızlığı olan, kamu yararına hizmet verdiği Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen ve kâr amacı gütmeyen hükmi şahsiyeti haiz kuruluşları,

Stratejik ölçüt: **(Ek: 16/7/2008-5787/1 md.; Değişik: 3/4/2013-6456/1 md.)** Borç, nakit ve risk yönetiminde esas alınacak olan ve genel risk/maliyet hedeflerini ifade eden gösterge ve kriterleri,

Takas: Devlet borcuna ilişkin nakit akışlarının, taraflardan birisi Müsteşarlık olmak kaydıyla, iki taraf arasında doğrudan veya dolaylı olarak değişimine imkân tanıyan finansal aracı,

Türev ürün: Devlet borcunun etkin bir şekilde idare edilebilmesi ve risk yönetimi amacıyla yurt içi veya uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan her türlü finansal aracı,

Ulusal Fon: **(Ek: 3/4/2013-6456/1 md.)** Mutabakat Zaptında tanımlanan ve Hazine Müsteşarlığı bünyesinde Avrupa Birliği fonlarının aktarıldığı birimi,

Ulusal yetkilendirme görevlisi: **(Ek: 3/4/2013-6456/1 md.)** Mutabakat Zaptına göre Ulusal Fona başkanlık eden görevliyi,

Uygulama birimi: **(Ek: 3/4/2013-6456/1 md.)** Avrupa Birliğinden sağlanan fonların, ihaleye çıkmak, sözleşme ve ödeme yapmak, muhasebe ve raporlama işlemlerini yürütmek suretiyle kullanımından sorumlu olan birimleri,

Yararlanıcı: **(Ek: 3/4/2013-6456/1 md.)** Avrupa Birliği mali iş birliği kapsamında program ve/veya proje yürüten özel veya kamu kurum ve kuruluşlarını,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Yetki

Yetki⁽¹⁾

Madde 4 - Türkiye Cumhuriyeti adına Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu almaya, Hazine geri ödeme garantisi, Hazine karşı garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya, dış finansman temini izni vermeye hibe almaya, dış finansman imkânlarını dış borcun devri, anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalarak dış borcun ikrazı, dış borcun tahsisi yoluyla kullanılmaya ve yeni malî yükümlülük yaratmaya, bu borç ve yükümlülükler ile bunlardan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetmeye Bakan yetkilidir.

Bakan bu yetkisini ve bu Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini ilgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Müsteşarlığa devredebilir. Yetki devri, Bakanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Ülkelerce oluşturulan birlikler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile akdedilen ekonomik ve malî anlaşmalar kapsamında doğan ekonomik ve malî nitelikteki hak ve yetkileri kullanmaya Bakan yetkilidir.

(Değişik dördüncü fıkra: 16/7/2008-5787/2 md.) Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisi vermeye, verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya; borç ve hibe vermeye; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının uygun görüşü ile gerçekleştirilmesi ivedi ve zaruri olan projeleri tespit etmeye ve gerektiğinde tespit edilen bu projelere Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan dış finansmanın anlaşmalardaki koşullarına bağlı kalmaksızın dış borcun ikrazı suretiyle kullanılmasına karar vermeye (...) ⁽²⁾ Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. ⁽³⁾

---

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "hibe almaya" ibaresinden önce "dış finansman temini izni vermeye" ibaresi, "dış borcun ikrazı" ibaresinden önce "anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalarak" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanununun 31 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “; 3996 sayılı Kanun hükümlerine göre yap-işlet-devret modeli ile genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri tarafından gerçekleştirilen yatırım ve hizmetlere ilişkin sözleşmelerin süresinden önce feshedilerek tesisin ilgili idareler tarafından devralınması halinde sözleşmelerinde öngörülmüş olması kaydıyla söz konusu yatırım ve hizmetler için sağlanan dış finansmanı üstlenecek kuruluşu ve üstlenim koşullarını belirlemeye;” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

(3) 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Kanununun 44 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan “kullanılmasına karar vermeye;” ibaresinden sonra gelmek üzere “3996 sayılı Kanun hükümlerine göre yap-işlet-devret modeli ile genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri tarafından gerçekleştirilen yatırım ve hizmetlere ilişkin sözleşmelerin süresinden önce feshedilerek tesisin ilgili idareler tarafından devralınması halinde sözleşmelerinde öngörülmüş olması kaydıyla söz konusu yatırım ve hizmetler için sağlanan dış finansmanı üstlenecek kuruluşu ve üstlenim koşullarını belirlemeye;” ibareleri eklenmiş ve metne işlenmiştir.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/2 md.) Genel yönetim kapsamındaki mahalli idareler ile bağılı kuruluşları ve iktisadi teşebbüslerinin yurtiçi piyasalarda yapacakları tahvil ihraçları Müsteşarlığın iznine tabidir. Bu iznin verilmesi Hazine garantisi sağlandığı anlamına gelmez. Söz konusu izin sürecine ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir. Sermaye piyasası mevzuatı hükümleri saklıdır.

Müsteşarlık, 2 nci Maddede yer alan kuruluşların Hazinesinin herhangi bir suretle ilgili anlaşmalara taraf olmaksızın yaptığı borçlanmalarından hiç bir şekilde sorumlu tutulamaz.

(Ek fıkra: 26/12/2006-5568/1 md.) Yıllık yatırım programında yer alan projelere dış finansman temini izni verilmesi için Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının uygun görüşü aranır. Kuruluş, ihale mevzuatı dahil olmak üzere projelerle ilgili olarak tâbi olduğu mevzuata uymakla yükümlü olup, dış finansman temini izni verilmiş olması kuruluşun bu husustaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Teknik ve ekonomik açıdan yapılabirliği de dahil olmak üzere proje ile ilgili her türlü sorumluluk tamamen ilgili kuruluşa aittir. Müsteşarlığın yetki ve sorumluluğu, talep edilen dış finansmanın sağlanması ve sonuçlandırılması ile sınırlıdır. **(Ek cümle: 16/7/2008-5787/2 md.)** Bu projelere dış finansman temini aşamasında da projelerin yıllık yatırım programındaki yeri, tutarı ve ödeneği konusunda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının uygun görüşü alınır.

(Mülga fıkra: 16/7/2008-5787/2 md.)

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/31 md.; Mülga fıkra: 21/2/2013-6428/13 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Limit

Borçlanma, ikraz ve garanti limiti⁽¹⁾

Madde 5 - Malî yıl içinde 1 inci Maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

(Değişik son fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.

(1) Bu madde başlığı; "Borçlanma ve garanti limiti" iken, 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İç ve Dış Borçlanma ile Kira Sertifikası İhracı⁽¹⁾*İç borçlanma*

Madde 6 - Çıkarılacak Devlet iç borçlanma senetlerinin çeşitlerine, satış yöntemlerine, faiz koşullarına, vadelerine, basım ve ödemelerine ilişkin her türlü esasları ve bunlara ilişkin diğer şartları belirlemeye Bakan yetkilidir.

İkrazen ihraç edilenler hariç olmak üzere, özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri, ancak karşılığında ilgili yıl bütçe kanununda yeterli ödenek olması kaydıyla ihraç edilir. Yıl içinde ortaya çıkan ve önceden öngörülmemiş gelişmeler için özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ise ancak ödenek kalemleri arasında aktarma yapılarak, ihraç edilebilir. **(Ek cümle:21/4/2005 – 5335/19 md.)** 1.6.2000 tarihli ve 4572 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (c) bendinde belirtilen usûl ve esaslar dahilinde, Hazine tarafından üstlenilmesi uygun görülen borçlar karşılığında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri için bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin ikrazen ihraç edilmesi durumunda düzenlenecek ikraz anlaşmasının vade, faiz ve diğer şartları Bakan tarafından belirlenir. İkrazen verilen senetlerden kaynaklanan Hazine alacaklarının ilgili mevzuat çerçevesinde silinmesi halinde bu tutarlar yılı bütçesine ödenek konmak kaydıyla bütçeye gider olarak kaydedilir. **(Ek cümle: 21/4/2005 – 5335/19 md.)** Hazine Müsteşarlığının Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan olan alacakları için bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Devlet iç borçlanma senetlerinin basım giderleri, satışa katılacak finansal kuruluşlara ödenecek komisyon ve banka muameleleri vergileri ile satışa katılan finansal kuruluşların satış işlemleri dolayısıyla yapacakları her türlü gider, vergi, resim ve harçların Hazine tarafından finansal kuruluşlara geri ödenmesinde ve senetlerin basımında veya kaydı olarak ihracında uygulanacak şekil ve esaslar, Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümleri uygulanmaksızın akdedilecek malî servis anlaşması ile tespit edilir.

---

(1) Bu bölüm başlığı “İç ve Dış Borçlanma” iken, 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Dış borçlanma^{(1) (2)}

Madde 7 - Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından Devlet dış borcu sağlamaya ve mali koşulları da dahil olmak üzere şartlarını tespit etmeye ve bu şartlar çerçevesinde mali yükümlülük altına girmeye Bakan yetkilidir. Söz konusu Devlet dış borcuna ilişkin anlaşmalar ve ilgili dokümanlara dair her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar dışında Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa, imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatı ile taraf olduğu anlaşmaların şartlarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir.

Müsteşarlık, dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarını genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına bir ikraz anlaşmasıyla aktarabilir. Dış borcun ikrazı halinde ilgili kurumlardan, ikraz edilen tutar üzerinden, bir defaya mahsus olmak üzere, yüzde birine kadar ikraz ücreti alınır. Bu oranı beş katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

İkili işbirliği protokolleri çerçevesinde sağlanan dış finansman ile gerçekleştirilecek projelerin protokol ve finansman anlaşmalarında Kamu İhale Kanunu hükümleri dışında rekabet esasına dayalı olmak kaydıyla farklı ihale usul ve esaslarının uygulanacağını öngörülebilmesi için, protokol imzalanmadan önce Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığının uygun görüşlerinin, protokol imzalandıktan sonra ise Bakanlar Kurulu kararının alınması zorunludur.

-
- (1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında geçen "mali dış koşulları" ibaresi "mali koşulları" şeklinde, dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde geçen "binde beş oranında" ibaresi "yüzde birine kadar" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- (2) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanununun 17 nci maddesiyle, bu maddenin dördüncü fıkrasında geçen "genel ve katma bütçe" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Kira sertifikası ihracı

Madde 7/A - (Ek: 13/6/2012-6327/32 md.)

(Değişik birinci fıkra: 3/4/2013-6456/2 md.) Bu Kanun kapsamındaki halka açık olmayan kurum ve kuruluşlara ait taşınır ve taşınmazlar ile kullanma, yararlanma, işletme ve sair haklar gibi maddi olmayan varlıklara ilişkin, ilgili kurumların görüşleri alınarak alım, satım, geri alım, kiraya verme, geri kiralama, bedelli veya bedelsiz devir ve benzeri işlemleri mevzuatta yer alan şekil kurallarına tabi olmaksızın tesis etmeye ve bu işlemleri aynı usule tabi olarak yapmak üzere 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun kuruluş, tescil, denetleme, sermaye, tasfiye ve işleyişe ilişkin hükümlerine bağlı olmaksızın özel hukuk tüzel kişiliğini haiz varlık kiralama şirketleri kurmaya veya özel hukuk tüzel kişiliğini haiz varlık kiralama şirketleri kurmak üzere kamu sermayeli kurumları görevlendirmeye Bakan yetkilidir. Bakan tarafından kurulmasına karar verilen ve sermayesinin tamamı Hazine Müsteşarlığına ait olan varlık kiralama şirketlerinin ana sözleşmesi ve değişiklikleri Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanır. Bu şirketler 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1) sayılı tarifinin "C) Ticaret Sicili harçları:" başlıklı bölümünde sayılan, ticari işletme rehni dâhil her türlü ticaret sicili harçlarından ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yapılacak her türlü ilana ilişkin ilan ücretlerinden muaftır. Bu şirketlerin yurt içinde ihraç ettiği kira sertifikalarına ilişkin şirket ile gerçek ve tüzel kişiler arasındaki ihtilaflarda Ankara Asliye Ticaret Mahkemeleri yetkilidir. Bu şirketler söz konusu taşınır ve taşınmazlar ile maddi olmayan varlıklara dayalı olarak, hasılatı Müsteşarlığa aktarılacak üzere yurt içi ve yurt dışı piyasalarda kira sertifikası ihraç edebilir. Bu ihraçlara konu olan varlıklar üzerinde, ihracın vadesi süresince ihraç koşullarına aykırı herhangi bir hukuki işlem tesis edilemez. Bu husus, ilgili taşınmazın tapu kütüğüne şerh edilir. İlgili kurumlar, bu madde kapsamındaki varlık kiralama şirketlerinin bu madde kapsamındaki taşınır ve taşınmazlar ile haklar ve diğer maddi olmayan varlıklarda tasarruf etmesini teminen tapu sicilinde değişiklik dâhil gerekli her türlü işlemleri münhasıran Müsteşarlığın yazılı başvurusu üzerine gerçekleştirirler. Bu fıkra kapsamındaki işlemlere konu olan kamu varlıklarının kullanımıyla ilgili bakım, onarım, işletme, inşaat ve benzeri iş ve işlemler ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılır ve buna ilişkin harcamalar kendi bütçelerinden karşılanır. Bu fıkra kapsamındaki kira sertifikaları, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ve sermaye piyasası mevzuatı bakımından Müsteşarlık tarafından ihraç edilen menkul kıymetlere ilişkin olarak ilgili mevzuatta yer alan usul ve esaslara tabidir. Bu sertifikalar, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulamasında teminat olarak kabul edilir.

(Ek fıkra: 3/4/2013-6456/2 md.) Bakan tarafından kurulmasına karar verilen ve tamamı Hazine Müsteşarlığına ait olan varlık kiralama şirketlerinin denetimi Hazine Müsteşarlığının denetimi çerçevesinde yapılır. Bu şirketler, 6102 sayılı Kanun, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca defter tutma ve diğer yükümlülüklerden muaftır. Bu şirketlere, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanmaz. Bu madde kapsamında kurulan varlık kiralama şirketlerine ait her türlü taşınmazlar 9/5/2012 tarihli ve 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu ile ihdas edilen zorunlu deprem sigortasına tabi değildir. Bu madde kapsamında kurulan varlık kiralama şirketlerine ait mallar ve her çeşit varlıklar, ceza ve takip hukuku başta olmak üzere ilgili diğer mevzuat uygulaması bakımından devlet malı hükümlerine tabidir. Bu madde uyarınca yapılacak kiralama işlemleri, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun kira sözleşmelerine ilişkin hükümlerine tabi değildir ve söz konusu işlemler hakkında bu madde uyarınca taraflar arasında düzenlenecek sözleşme hükümleri uygulanır.

Bu maddenin birinci fıkrasındaki iş ve işlemler ile Devlet iç borcu, Devlet dış borcu ve nakit yönetimi kapsamında yapılan iş ve işlemler 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakan tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hazine Garantileri ve Borç Üstlenimi ⁽¹⁾

Hazine garantileri ve garantisiz borçlar için izin alınması

Madde 8 - Hazine garantileri sağlanmasına ve sağlanan Hazine garantilerinin şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Hazine garantilerine ilişkin anlaşmalar ve bunların şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar aksine bir hüküm bulunmadığı sürece imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

(Değişik birinci cümle: 3/4/2013-6456/3 md.) Hazine garantileri ile lehine garanti sağlanan taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla garanti edilen tutarın yüzde birine kadar garanti ücreti alınır. **(Ek cümle: 16/7/2008-5787/5 md.)** Bu oranı beş katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

(1) Bu bölüm başlığı "Hazine Garantileri" iken, 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(Değişik dördüncü fıkra: 3/4/2013-6456/3 md.) Hazine garantilerinin verilmesine ilişkin olarak garanti ücretinin belirlenmesi, garantinin değerlendirilmesi, bütçeleştirilmesi, riskin sınırlandırılması ve paylaşımı ile garantiye ilişkin bilgilerin kamuoyuna açıklanması ve garanti edilen tutarın tespit edilmesi de dâhil olmak üzere bu hususlara ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, kendilerine ait tüzel kişilerin ve/veya kendilerine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar ile kendilerinin ve/veya kendilerine ait tüzel kişilerle kendilerine bağlı tüzel kişiliği haiz kuruluşların sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu özel idare şirketleri ile belediye iktisadi kuruluşlarının dış finansman kaynağından Hazine garantisi altında sağladıkları dış finansman imkânlarına ilişkin her türlü yükümlülüklerden ve bu yükümlülüklerin aksatılması neticesinde doğmuş olan ve doğabilecek Hazine alacaklarının geri ödenmesinden müteselsilen sorumludurlar. Bu kapsamda akdedilen dış kredi anlaşmalarından ortaya çıkan her türlü geri ödeme yükümlülüğü tamamlanıncaya kadar borçlu kuruluş, borcun geri ödenmesi süresince meydana gelebilecek her türlü idari değişikliklere ve yeni görevlendirmelere bağlı olmaksızın, borcun geri ödenmesinden sorumludur.

Kredi borçlusu kuruluşlar, Hazine garantisi altında sağlanan dış kredilere ilişkin geri ödemeler için gereken tutarı yılı bütçelerinde (...) ⁽¹⁾ öncelikli olarak ayırmakla mükelleftirler. ⁽¹⁾

Dış borçların ödenmesinde aksamaya sebebiyet verdiği tespit edilenlere bu aksamadan doğan zarar ölçüsünde rücu olunur.

Hazine, kamu ve/veya özel kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacağı borçlanmalarda garanti veya kefalet veremez.

Bu Kanununun 1 inci ve 2 nci Maddeleri çerçevesinde belirlenen esaslara uygun olarak Hazine garantileri kısmen veya tamamen verilebilir.

(Değişik onuncu fıkra: 16/7/2008-5787/5 md.) Kamu mevduat bankaları ile özel yatırım ve kalkınma bankaları hariç olmak üzere, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlarca sağlanacak her türlü dış imkân ile diğer kurum ve kuruluşlar lehine verilecek garantiler Müsteşarlığın iznine tabidir. Kamu yatırım ve kalkınma bankaları tarafından sağlanacak bir yıl ve daha kısa vadeli dış imkân bu izne tabi değildir. Bu iznin verilmesi Hazine garantisi sağlandığı anlamına gelmez. İzin verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

---

(1) 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kanununun 3 üncü maddesiyle, bu fıkroda yer alan "yatırım harcamalarına kıyasla" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Borç üstlenimi ⁽¹⁾⁽²⁾

MADDE 8/A- (Ek: 21/2/2013-6428/13 md.)

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler tarafından 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun hükümlerine göre yap-ışlet-devret modeli ile gerçekleştirilmesi planlanan ve tutarı asgari bir milyar Türk Lirası olması öngörülen yatırım ve hizmetlere ilişkin uygulama sözleşmeleri ile Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre yap-kirala-devret modeli ile gerçekleştirilmesi planlanan ve tutarı asgari beş yüz milyon Türk Lirası olması öngörülen yatırım ve hizmetlere ilişkin uygulama sözleşmelerinde, sözleşmelerin süresinden önce feshedilerek tesisin ilgili idareler tarafından devralınmasının öngörülmesi hâlinde, söz konusu yatırım ve hizmetler için yurt dışından sağlanan finansmanın ve varsa bu finansmanın teminine yönelik türev ürünlerden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere mali yükümlülüklerin Müsteşarlık tarafından üstlenilmesine karar vermeye, üstlenime konu mali yükümlülüklerin kapsam, unsur ve ödeme koşullarını belirlemeye ve teyit edilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemeye, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Bakanın teklifi, özel bütçeli kamu idareleri için ilgili Bakanın talebi ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Borç üstlenim anlaşmaları anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmadıysa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer. Bu madde hükümlerine göre üstlenim öngörülen yatırım ve hizmetlere ilişkin uygulama sözleşmesi taslağında yer alan ve üstlenimi doğrudan ilgilendiren hükümler hakkında ihale şartnamesi yayımlanmadan ve ihale sonrasında sözleşme imzalanmadan önce Müsteşarlığın uygun görüşü alınır. Borç üstlenim taahhüdü kısmen veya tamamen verilebilir. Bu madde kapsamında mali yıl içinde taahhüt edilecek borç üstleniminin limiti, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenir. Söz konusu limiti bir katına kadar artırmaya Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu madde hükümleri ile Müsteşarlık tarafından gerçekleştirilen borç üstlenimi tutarları, proje yürütücüsü idarenin genel bütçeli olması hâlinde bağlı bulunduğu Bakanlığın, özel bütçeli olması hâlinde ise kendi bütçesine sermaye gideri olarak kaydedilir. Söz konusu giderin kaydı için gerekli olan ödenek ilgili idarenin mevcut sermaye giderleri ödeneği ile karşılanmaksızın doğrudan Maliye Bakanlığı bütçesinde yer alan yedek ödenek tertibinden karşılanır. Müsteşarlık tarafından gerçekleştirilen borç üstlenimi tutarları devlet dış borcu olarak kaydedilir ancak 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirlenen limite dâhil edilmez. Kendisine dış borcun tahsisi yapılabilen idareler

(1) 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Kanununun 26 ncı maddesiyle, bu maddenin borç üstlenim limitine ilişkin hükmünün 1/1/2014 tarihinde, borç üstlenim limiti dışındaki hükümlerinin 1/12/2012 tarihinden geçerli olmak üzere 9/3/2013 tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

(2) Bu maddenin 2014 yılında uygulanması ile ilgili olarak, 27/12/2013 tarihli ve 28864 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 20/12/2013 tarihli ve 6512 sayılı 2014 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bakınız.

dışında kalan idarelerin yürüttüğü projelerden kaynaklanan borç üstlenimlerinde ilgili idare Müsteşarlığa üstlenilen tutarda borçlandırılır ve bu kapsamdaki Hazine alacaklarının vadesinde ödenmemesi durumunda 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Müsteşarlık borç üstlenimi kapsamında taraflardan her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ihale ilanına çıkmış olan projeler açısından uygulama sözleşmeleri taslağına ilişkin ihale öncesi Müsteşarlık görüşü, kısmi üstlenim taahhüdü ve borç üstlenim limiti hükümleri uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelik ile düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Hibe

Hibe

Madde 9 - Avrupa Birliğinden sağlanacak hibeler hariç olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından hibe almaya, bununla ilgili anlaşmaları yapmaya ve bu anlaşmaların esas ve şartlarını belirlemeye, sağlanan bu hibeleri bu Kanunun 2 nci Maddesinde yer alan kurum ve kuruluşlara kullandırmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu hibe anlaşmaları ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, imza tarihinden itibaren yürürlüğe girer. **(Değişik son cümle: 16/7/2008-5787/6 md.)** Hibe alınmasına ilişkin anlaşmalarda değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5787/6 md.) Nakdi hibe vermeye ve bu yöndeki anlaşmaları imzalamak için Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini tayine, Dışişleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Söz konusu hibe tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Nakdi hibe verilmesine ilişkin anlaşmaların hazırlık, temas ve müzakereleri Müsteşarlık tarafından yürütülür ve Dışişleri Bakanlığı ile istişare edilerek sonuçlandırılır. Nakdi hibe verme anlaşmalarının şartlarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir. Aynı hibe verilmesine ilişkin anlaşmaların hazırlık, temas ve müzakereleri ise ilgili kuruluşlar tarafından yürütülerek sonuçlandırılır. Aynı hibe vermeye ve bu yöndeki anlaşmaları imzalamak için Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini tayine ilgili Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Aynı hibe verme anlaşmalarında değişiklik yapmaya ilgili Bakan yetkilidir. Hibe vermeye ilişkin anlaşmalar, anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Savunma ve güvenlik amaçlı hibeler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

(Ek fıkra: 31/7/2003-4969/10 md.) Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülke ve kuruluşlara yapılacak savunma ve güvenlik amaçlı hibe ve yardımlarla ilgili görüşmelerde bulunmaya ve anlaşmalar imzalamaya, Cumhurbaşkanı ve Başbakanın yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek kişi ve kuruluşlar yetkilidir. Yabancı ülkelere bu amaçla verilecek hibe ve yardım karşılıkları Milli Savunma Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Söz konusu anlaşmalar Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Anlaşmada belirtilen nakdi hibe ve yardımlar bütçeye gider kaydedilerek T.C. Merkez Bankasında ilgili ülke adına döviz cinsinden açılacak hesaba aktarılabilir. Ödemeler, anlaşma hükümleri çerçevesinde ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde ilgili hesaptan yaptırılır.⁽¹⁾

(Ek fıkra: 29/6/2012-6338/9 md.) Yurt dışı kaynaklardan hibe olarak yıl içinde elde edilecek imkânların Türk Lirası karşılıklarını Müsteşarlığın teklifi üzerine gereğine göre bütçeye gelir veya gelir-ödenek-gider kaydetmeye, dış kaynaklardan veya uluslararası antlaşmalarla bağış ve kredi yoluyla gelecek her çeşit malzemenin navlun ve dışalım ile ilgili vergi ve resimlerinin ödenmesi amacı ile bunların karşılığını, ilgili bütçelerinde mevcut veya yeni açılacak tertiplere ödenek kaydetmeye ve gereken işlemleri yapmaya, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyaçları için yabancı devletlerden askerî yardım yoluyla veya diğer yollardan fiilen sağlanacak malzeme ve eşya bedellerini, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir ve karşılıklarını da bu bütçelerde açılacak özel tertiplere ödenek ve gider kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Hazine Alacakları

Borç verilmesi

Madde 10 - (Değişik: 16/7/2008-5787/7 md.)

Türkiye Cumhuriyeti adına; yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına ve bu yöndeki anlaşmaları imzalamak için Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini tayine Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu kapsamda verilecek borç tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Bu borçlara dair anlaşmalara ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Borç vermeye ilişkin anlaşmalar Bakanlar Kurulu kararı ile anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

---

(1) Bu fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "Maliye Bakanlığı" ibaresi, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle "Millî Savunma Bakanlığı" olarak değiştirilmiştir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu tarafından yabancı ülkelere yönelik nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri ile iki yıl ve daha uzun vadeli sigorta işlemlerine ilişkin olarak yıllık programında belirlenen Ülke Limitleri Listesi Bakanlar Kurulunca onaylanır. Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi tarafından Ülke Limitleri Listesinde yer alan ülkelere bu ülkelerdeki bankalar ve diğer kuruluşlara açılacak iki yıl ve daha uzun vadeli mal ve/veya hizmet satış sözleşmeleri veya bu tür sözleşmelerle eş değer finansal kiralama işlemleri ile ilgili nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri ile iki yıl ve daha uzun vadeli sağlanacak sigorta desteğinin esaslarını ve finansal hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir. Bakan bu yetkisini, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek limitler çerçevesinde Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi Yönetim Kuruluna devredebilir.

Ülkemiz açısından özel önem arzeden ülkelerdeki kuruluşlara düşük faizli ve/veya düşük primli ve/veya uzun vadeli tavizli nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredisi açılması hususunda Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketine görev verilebilir. Bu fıkra kapsamında Banka tarafından açılacak tavizli nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri nedeniyle Bankanın uğrayacağı gelir kayıpları, Hazinece karşılanır.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin politik riskler nedeniyle kredi, garanti ve sigorta işlemlerinden doğabilecek zararları Hazinece karşılanır. Bankanın tavizli resmi destekli ihracat kredileri nedeniyle uğrayacağı gelir kayıpları ile politik riskler nedeniyle kredi, garanti ve sigorta işlemlerinden doğabilecek zararlarının Hazinece ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki bankalar ve diğer kuruluşlara verdiği tavizli ve/veya tavizsiz nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri ile yaptığı iki yıl ve daha uzun vadeli sigorta işlemlerine ilişkin alacakların üç yıl veya daha uzun vadeli olarak yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Bu kredilerden ve sigorta işlemlerinden kaynaklanan alacakların üç yıldan daha az süreyle yeniden yapılandırılmasına ilişkin esasları ve finansman hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir. Bakan bu yetkisini Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek tutar ve/veya süre limitleri çerçevesinde Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi Yönetim Kuruluna devredebilir.

Hazine alacaklarının tahsili ve idaresi

Madde 11 - Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinden ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler ve Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına verilen borçlar neticesinde doğan alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler neticesinde doğan alacaklar ile ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinin borçlu tarafından ödenmemesi durumunda, bu tür alacaklar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Vadesinde ödenmeyen Hazine alacaklarına 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gecikme zammı uygulanır.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/8 md.) Bu Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan hükümler dış borcun ikrazına ilişkin olarak da geçerlidir.

Hazine garantileri kapsamında yapılan işlemler, dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kaynaklar ile bu Kanun kapsamında oluşan Hazine alacakları nedeniyle bu Kanunun 2 nci Maddesinde sayılan kuruluşların hesap, bilgi ve belgelerini denetlemeye Müsteşarlık yetkilidir. **(Ek cümle: 21/4/2005 – 5335/19 md.)** Bu Kanun uyarınca imzalanan ikraz, kredi ve hibe anlaşmalarında atıfta bulunulan bağımsız denetim görevini Hazine Kontrolörleri Kurulu da uluslararası genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun olarak yerine getirir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kuruluşlara genel bütçeden yapılacak aktarmalarda, Hazine alacaklarının kaynaktan tahsilatına ilgisine göre Bakan veya Maliye Bakanı yetkilidir. ⁽¹⁾

Doğal afet halleri nedeniyle getirilecek istisnalar hariç olmak üzere, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen projeler için Müsteşarlığın garantisi altında sağlanan veya dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan krediler ile Müsteşarlığın garantisi altında uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçları çerçevesinde ilgili belediye veya bağlı kuruluşun geri ödeme yükümlülüklerini karşılamak üzere gelirlerinin bir kısmının aktarılması amacıyla, proje uygulayıcı kuruluşun yetkili organlarının kararı ile bir Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulur. Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulmasına ilişkin yetkili organın kararı kesin olup belediye veya bağlı kuruluşun yönetim değişikliği veya başka bir kararı ile iptal edilemez veya gelirleri azaltacak şekilde değiştirilemez. Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller bir yönetmelik ile düzenlenir. ⁽²⁾

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu fıkrada geçen "Genel ve katma bütçe dışı" ibaresi "Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışındaki" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle, bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan "krediler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile Müsteşarlığın garantisi altında uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçları" ibaresi eklenmiştir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi tarafından verilen krediler Hazine alacağı kapsamında takip edilmez.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/8 md.) Bu Kanun hükümlerine göre imzalanan garanti, ikraz ve hibe anlaşmaları kapsamında yapılan işlemler ile bu Kanun kapsamında oluşan Hazine alacakları nedeniyle Kanununun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belge istemeye Müsteşarlık yetkilidir.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/8 md.) Diğer Hazine alacaklarının kaydının yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından belirlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Nakit, Borç ve Risk Yönetimi

Nakit, borç ve risk yönetimi

Madde 12 - (Değişik: 16/7/2008-5787/9 md.)

Makroekonomik dengeleri gözeterek maliye ve para politikaları ile uyumlu bir şekilde nakit akışlarının yönetilmesi ve makul risk düzeyi çerçevesinde orta ve uzun dönemde en uygun maliyeti sağlayacak borçlanma yapısının oluşturulması amacıyla gerekirse borç yapısının değiştirilmesi için işlemler yapılması ve bunun için gerekli alt yapının güçlendirilmesine, Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde, Müsteşarlık yetkilidir. Nakit akışlarının yönetiminin gerektirdiği faiz ödemeleri, borç ve risk yönetimi kapsamındaki finansal tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan ödemeler ile nakit, borç, alacak ve diğer Hazine işlemleri kapsamında yaptırılan iş, işlem ve diğer hizmetler karşılığı ödenecek ücret, masraf, komisyon ve benzeri tutarlar Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. ⁽¹⁾

Müsteşarlık, piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye ve işleyişi ile ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkilidir.

Genel bütçe kapsamındaki ödemeleri zamanında yapabilmek, nakit akımları arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak için para piyasalarında nakit işlem yapmaya ve/veya yaptırmaya, Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarının değerlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aracılığıyla nemalandırılmasını teminen işlem yaptırmaya, bu amaçlarla teminat almaya ve vermeye Bakan yetkilidir. Nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında müştereken tespit olunur. Para piyasası nakit işlemleri stoku ilgili yıl bütçe başlangıç ödenekleri toplamının yüzde ikisini geçemez. Bu oranı iki katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

(1) 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kanununun 5 inci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "kaynaklanan ödemeler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile nakit, borç, alacak ve diğer Hazine işlemleri kapsamında yaptırılan iş, işlem ve diğer hizmetler karşılığı ödenecek ücret, masraf, komisyon ve benzeri tutarlar" ibaresi eklenmiştir.

Genel bütçe kapsamındaki idareler kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında veya muhabirinde açılacak hesaplarda toplarlar. Kamu bankaları, mazbut vakıflar, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç olmak üzere özel bütçeli idareler, sosyal güvenlik kurumları, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşlar ile döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında veya Maliye Bakanı ile Bakanın müşterek teklifi ve Başbakanın onayıyla belirlenecek esaslar dahilinde Türkiye’de yerleşik bankalar nezdinde kendi adlarına açtıracakları hesaplarda toplarlar. Bu maddede sözü edilen kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar. Kamu kaynaklarının bu madde hükümlerine aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edildiği tespit edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir. İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile muhasebe yetkilileri yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Bu fıkra kapsamındaki hususlara istisna getirmeye, uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye Maliye Bakanı ve Bakanın müşterek teklifi ile Başbakan yetkilidir.

Hazinenin Devlet dış borcu kapsamında ortaya çıkan yükümlülüklerinin uluslararası sermaye piyasalarında mevcut muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yönetimi amacıyla, takas dâhil türev ürünleri kullanmaya, nakit ile yurtiçi ve yurtdışı menkul kıymet şeklinde teminat almaya ve değerlendirmeye, teminat vermeye ve bu amaçla gerektiğinde yurtdışından menkul kıymet satın almaya, daha önce uluslararası sermaye piyasalarında ihraç olunan tahvilleri geri almaya, başka tahvillerle değiştirmeye ve benzeri işlemlere ilişkin anlaşma yapmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm yoksa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer. Bu anlaşmalara ilişkin temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Borç ve risk yönetimi amacıyla daha önce ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri işlemiş faizleri ödenerek veya piyasa koşullarından geri alınabilir, başka senetlerle değiştirilebilir veya gerektiğinde söz konusu senetlerin anaparaları ödenmeksizin sadece işlemiş faiz tutarları kupon ödeme tarihinden önce erken itfaya tâbi tutulabilir. Ayrıca bu amaçla, takas dâhil türev ürünler kullanılabilir. Bu kapsamda nakit ile yurtiçi ve yurtdışı menkul kıymet şeklinde teminat alınabilir ve değerlendirilebilir, teminat verilebilir ve bu amaçla gerektiğinde yurtdışından menkul kıymet satın alınabilir.

Bu madde kapsamında sayılan ve Devlet iç ve dış borcu yönetiminde kullanılan finansal işlemler, faiz ve anapara geri ödeme tarihinde oluşabilecek değer değişimleri dikkate alınmaksızın stratejik ölçütler esas alınarak gerçekleştirilir.

Hazinenin mali varlık ve yükümlülüklerinin yönetimine ilişkin stratejik ölçütler ve uygulama çerçevesi Bakan, Müsteşar, Müsteşarlıkta görevli Müsteşar Yardımcıları ile Genel Müdürler arasından belirlenecek üyelerden oluşan Borç ve Risk Yönetimi Komitesi tarafından tespit edilir ve Bakan tarafından onaylanır.

Borç ve Risk Yönetimi Komitesinin, Devlet borcu ve Hazine garantilerinin yönetimi kapsamında stratejik ölçütlerin belirlenmesi, ikraz ve garanti limitinin önerilmesi, Hazine alacak yönetimine ve Hazine nakit varlıklarına ilişkin temel politikaların tespitine yönelik toplantılarına Bakan başkanlık eder.

Borç ve Risk Yönetimi Komitesinin, Hazinenin mali varlık ve yükümlülüklerinin yönetimine ilişkin olarak uygulamanın izlenmesi, etkinliğin artırılması, altyapının geliştirilmesi ve diğer hususlardaki toplantılarına Müsteşar başkanlık eder. Borç ve Risk Yönetim Komitesi, ayda en az bir kez toplanır.

Borç ve Risk Yönetimi Komitesinin sekreteryaya işlerini risk yönetiminden sorumlu birim yürütür. Toplantılar risk yönetimi biriminin önerisiyle Başkan tarafından belirlenen gündemle yapılır.

Risk hesabı

Madde 13 - Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından ödenen bütün tutarlar ile risk yönetimi kapsamında önceden öngörülmesi mümkün bulunmayan ödemeler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan Müsteşarlığa ait risk hesabından karşılanır. Hesaptan, bu Kanunda belirtilen haller dışında kullanım yapılamaz.

Risk hesabının kaynakları şunlardır:

- a) İkraz ücretleri.
- b) Garanti ücretleri.
- c) Hesaptan yapılan ödemeler karşılığında ilgili kuruluşlardan yapılan geri ödemeler ve gecikme zammı dahil tahsil edilen her türlü ödemeler.
- d) Bu Maddenin son fıkrasına göre sağlanan nemalar.
- e) Bütçe Kanunlarıyla risk hesabına aktarılmak üzere öngörülen ödenekler.

Yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenek bir başka tertibe aktarılamaz. Yılı bütçesinde risk hesabına aktarılması öngörülen ödeneklerin yetersiz olması halinde ilgili tertibe ödenek aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

(Değişik dördüncü fıkra: 3/4/2013-6456/6 md.) Hesaptaki tutarlar nemalandırılır. Nemalandırmanın şartları Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından müştereken tespit olunur.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesi

Devlet borçlarının bütçeleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi ve raporlanması

Madde 14 - (Değişik birinci fıkra: 16/7/2008-5787/10 md.) Malî yıl içinde, türev ürünler dahil olmak üzere, ödenecek Devlet iç ve dış borç anapara ödemeleri ile iç ve dış borçlanma tutarlarını, Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma tutarları ile borç verme tutarlarını, dış borcun ikrazı ve ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinden yapılan anapara tahsilatını ve türev ürünlerden ve para piyasası nakit işlemlerinden kaynaklanan teminatları ve 7/A maddesi kapsamında Müsteşarlığa aktarılacak tutarlar ile Müsteşarlığın söz konusu maddede yer alan işlemlere ilişkin yapacağı geri ödemeleri bütçe dışında özel hesaplarda izlemeye Bakan yetkilidir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5787/10 md.) Her ne suretle olursa olsun, türev ürünler de dâhil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, genel giderler, teminatların faizleri ile Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizleri bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu ödenekler hakkında 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz. Türev ürünler de dâhil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, teminatların faizleri ile Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizlerine ilişkin tertiplere yılı bütçe kanunu ile konulan başlangıç ödeneklerine, Bakanın teklifi üzerine yüzde beş oranına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz.

(Mülga üçüncü fıkra: 10/12/2003 – 5018/81 md.)

(Değişik dördüncü fıkra: 16/7/2008-5787/10 md.) Kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşları, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe ve istatistik kayıtlarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen krediler ile herhangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantisi altında veya Hazine garantisi olmaksızın sağladıkları dış kredi anlaşmaları ve bu anlaşmalar kapsamındaki kullanım ve her türlü ödemeleriyle ilgili bilgilerini ve Müsteşarlığın ihtiyaç duyduğu diğer bilgi ve belgeleri, dış borç kaydı yapılan kullanımlarına ilişkin teyit bilgilerini ve Kanun kapsamında sağlanan hibelerden yaptıkları kullanım bilgilerini, kredi kullanımına aracılık eden kurum ve kuruluşlar da söz konusu kredilere ilişkin olarak temini talep edilen her türlü bilgiyi, Müsteşarlık tarafından nakit aktarımı yapılan kamu kurum ve kuruluşları Müsteşarlıkça talep edilen her türlü bilgiyi ve bankalar ile diğer finansal kuruluşlar ise kamu kurum ve kuruluşlarına ait her türlü varlık ve yükümlülüklerle ilişkin bilgileri belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Müsteşarlığa vermekle yükümlüdür.

(1) 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 33 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan “kaynaklanan teminatları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 7/A maddesi kapsamında Müsteşarlığa aktarılacak tutarlar ile Müsteşarlığın söz konusu maddede yer alan işlemlere ilişkin yapacağı geri ödemeleri” ibaresi eklenmiştir.

Proje kredilerinden kullanılacak tutarlar için ilgili yıl bütçesinde kullanıcı kuruluşun talebine bağlı olarak kredi anlaşmalarında öngörülen kullanım dönemleri ve tutarlar göz önünde bulundurularak yeterli ödenek tahsis edilir. **(Ek cümleler: 31/7/2003-4969/10 md.)**⁽¹⁾ Ancak, dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda bu vergileri ve kur farklarından doğan maliyet artışlarını karşılamak amacıyla yılı yatırım programında yapılacak revizeler üzerine genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine belirtilen vergiler ile maliyet artışlarını geçmemek üzere ödenek eklemeye ve bütçeleştirmeye, yıl içinde hakedişlerden doğan ihtilaflar sonucu tahakkuk işlemlerinin tamamlanamaması nedeniyle harcanamayan miktarı ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye, devren ödenek kaydedilen miktarlardan projenin tamamlanması nedeniyle kullanıma imkânı kalmayan tutarları iptal etmeye, Maliye Bakanı yetkilidir. ⁽²⁾

İkraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan Hazine garantileri kapsamında genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerince yapılacak her türlü yatırım harcaması, yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilir. bu kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın, kullanımdan önce bütçeleştirilmesi esastır. Ayrıca, bu kuruluşlar dışındaki kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın kullanımdan önce kuruluşların kendi bütçeleri ve muhasebe sistemleri içinde ödenek ve gider kaydedilmesi esastır. ⁽³⁾

---

(1) 31/7/2003 tarihli ve 4969 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde " ... 14 üncü maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümleler ... eklenmiş ..." denilmesine rağmen, eklenen hüküm bir cümledir.

(2) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanununun 17 nci maddesiyle, bu fıkrada geçen "genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanununun 17 nci maddesiyle, bu fıkranın birinci cümlesinde geçen "konsolide bütçeye tabi kullanıcı kuruluşlarca" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerince" şeklinde ve ikinci cümlesinde geçen "Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar" ibaresi ile üçüncü cümlesinde geçen "konsolide bütçe" ibaresi "bu kuruluşlar" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/10 md.) Dış proje kredisi kullanımlarına ilişkin olarak sadece dış borç kaydı ve dış borç kaydının muhasebeleştirilmesi Müsteşarlığın sorumluluğunda olup, kullanımların usulüne uygunluğu da dâhil olmak üzere, kullanımlara ilişkin sorumluluk kullanıcı kuruluşlara aittir.

(Değişik fıkra: 16/7/2008-5787/10 md.) Risk hesabına yapılan ödemeler hariç olmak üzere Dış borcun ikrazı ve ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetleri suretiyle kullanılan finansman imkânları için Müsteşarlığa ödenen anapara dışındaki taksit tutarları ile gecikme faiz ve cezaları bütçeye gelir kaydolunur.

Herhangi bir dış finansman kaynağından 2 nci Maddede yer alan kuruluşlar için sağlanan dış finansman imkânlarından tüm kullanımlar dış borç kaydı yapılmak üzere, Müsteşarlığa bildirilir. Dış borç kaydı yapılan tutarlara ilişkin bilgiler Müsteşarlıkça Maliye Bakanlığına bildirilir. Dış borç kaydının yapılmasına ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından belirlenir. Bu kullanımların bütçeleştirilmesine ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller ise Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından birlikte belirlenir.

Dış borcun tahsisi yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının borç servisi Müsteşarlık tarafından yapılır.

(Değişik fıkra: 16/7/2008-5787/10 md.) Müsteşarlıkça bu Kanun kapsamında borçlu veya garantör sıfatıyla herhangi bir dış finansman veya türev ürüne ilişkin olarak başlatılan işlemler kapsamında ilgili anlaşmaların imzalanmasından önce veya imzalanan anlaşmaların yürürlüğe girmesini sağlayacak kanunî düzenlemeler tamamlanıncaya kadar peşin ödenmesi gereken komisyon, taahhüt ücreti, garanti ücreti, gecikme faizi ve benzeri yükümlülükleri ödemeye Bakan yetkilidir. Söz konusu yükümlülükler Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Vadesinde ödenmediği takdirde gecikme faizi doğuracak Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu ile ilgili ödeneğin yılı bütçesinde bulunmasına rağmen tahakkuk işlemlerinin tamamlanmadığı durumlarda ödemeler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir. ⁽¹⁾

Uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarına ilişkin komisyon, ücret ve masraflar, yılı bütçe ödenekleriyle ilişkilendirilmek suretiyle tahvil ihracına ilişkin anlaşma hükümleri çerçevesinde ihraç tutarından mahsup edilerek ödenebilir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri tarafından kullanılmak üzere sağlanan aynî ve nakdî hibe tutarlarını özel gelir ve özel ödenek olarak kaydettirmeye Müsteşarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanı yetkilidir. ⁽²⁾

(1) 31/7/2003 tarihli ve 4969 sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle, bu fıkrada yer alan "yetersiz kalması halinde" ibaresi, "yılı bütçesinde bulunmasına rağmen tahakkuk işlemlerinin tamamlanmadığı durumlarda" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanununun 17 nci maddesiyle, bu fıkrada geçen "Genel ve katma bütçeli kuruluşlarca" ibaresi "Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri tarafından" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Müşterilikçe dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu ile ilgili ve buna dair borçlanma anlaşmaları ile borç ve risk yönetimi amacıyla gerçekleştirilen her türlü anlaşmada öngörülen bütün ödeme ve işlemler ile Müşterilik tarafından sağlanan hibelerden karşılanmak üzere ithal edilen malzeme ve ekipman için yılı bütçesinde iç para ve vergi karşılıkları olarak yeterli ödenek konur ve bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiç bir şekilde aktarma yapılamaz.

(Değişik onbeşinci fıkra: 14/7/2004-5217/3 md.) Müşterilikçe yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlar ile uluslararası kuruluşlara sağlanan danışmanlık hizmetlerinden elde edilecek gelirlerle, yasal hakları Müşteriliğe ait olup da yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla uluslararası kuruluşlara ücreti karşılığında kullanılan ve/veya satılan yazılım ve benzeri varlıklardan elde edilecek gelirler bütçeye gelir kaydedilir.

Devlet borcu ve Hazine garantilerinin uygulama sonuçları Müşterilikçe hazırlanarak ilgili yıl kesin hesap cetveli ile birlikte Hazine genel hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilir. İlgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânları, sağlanan Hazine garantileri, Risk Hesabı, alınan ve verilen hibeler, dış borcun devri, dış borcun ikrazı ve dış borcun tahsisine ilişkin bilgilerle finans piyasalarına ve borç yönetimine ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı Kamu Borç Yönetimi Raporu üçer aylık dönemler itibarıyla Plân ve Bütçe Komisyonuna havale edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa, Maliye Bakanlığına, Sayıştay Başkanlığına ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müşteriliğine gönderilir. Bakan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plân ve Bütçe Komisyonunu özel gündemle yapılacak toplantı ile yılda bir defadan az olmamak üzere bilgilendirir. Ayrıca, Komisyon gerekli görmesi halinde ilâve bilgilendirme toplantısı talep edebilir.

(Ek fıkra: 26/12/2006-5568/2 md.) Hazine Müşteriliği kadrolarında Hazine Uzmanı olarak görev yapanlar, Hazine Müşteriliği muhasebe birimlerinde Muhasebe Yetkilisi veya Muhasebe Yetkilisi Yardımcısı olarak görevlendirilebilirler ve bu kapsamdaki görevlendirmelerde 5018 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendi hükümleri uygulanmaz.

İdari para cezaları

Madde 14 /A (Ek: 16/7/2008-5787/11 md.)

Bu Kanunun;

- a) 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası gereğince Müşterilikten izin alınmaması,
- b) 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen ikraz ücretinin Müşterilikçe talep edilen süre içerisinde ödenmemesi,
- c) 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen garanti ücretinin Müşterilikçe talep edilen süre içerisinde ödenmemesi,
- ç) 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen sorumluluk ile müteselsil sorumluluğa ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,

d) 8 inci maddesinin altıncı fıkrası gereğince Hazine garantisi altında sağlanan dış kredilere ilişkin geri ödemeler için gereken tutarın yılı bütçelerinde (...) ⁽¹⁾ öncelikli olarak ayrılmaması, ⁽¹⁾

e) 8 inci maddesinin onuncu fıkrası gereğince Müsteşarlıktan izin alınmaması,

f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince ikrazen kullanılan dış borca ilişkin olarak Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen sorumluluk ile müteselsil sorumluluğa ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,

g) 11 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında belirtilen bilgi ve belgelerin Müsteşarlıkça talep edilen usul ve esaslar çerçevesinde verilmemesi,

h) 11 inci maddesinin yedinci fıkrası gereğince oluşturulacak Dış Borç Ödeme Hesabının ihdasında ve işletilmesinde ilgili mevzuat ve anlaşmalarda belirlenen esaslara uyulmaması,

ı) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince istenecek her türlü bilgi ve belgenin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde verilmemesi,

i) 14 üncü maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilme, bütçeleştirme ile ödenek ve gider kaydedilmeye ilişkin yükümlülüğün yerine getirilmemesi,

hallerinde, söz konusu yükümlülükleri yerine getirmeyen kişiler hakkında 750 Yeni Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin üç yıl içerisinde tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, aynı süre içerisinde ikinci ve müteakip tekrarı halinde ise üç katı artırılarak uygulanır.

İdari para cezası ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Vergi, resim, harç ve fon istisnası

Madde 15 - Müsteşarlıkça ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz ve anapara ödemeleri ile 6 ncı Maddenin son fıkrasında yer alan malî servis anlaşmasında yer alacak ödemeler ile 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan para piyasası nakit işlemleri ve bunların dışında kalan diğer Devlet iç borçları ile ilgili gider, işlemler ve kâğıtlar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri saklı olmak koşulu ile her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır. ⁽²⁾ ⁽³⁾

(1) 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "yatırım harcamalarına kıyasla" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(2) Bu fıkarda yer alan "ile 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan para piyasası nakit işlemleri" ibaresi, 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenmiştir.

(3) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu fıkarda geçen "5422" ibaresi "13/6/2006 tarihli ve 5520" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Müsteşarlık tarafından borçlu sıfatıyla veya Hazine garantileri ile sağlanan;

a) Program kredisi ve proje kredilerinin temini, ikrazı, devri, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler ve kâğıtlar,

b) Uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan finansman araçları ile yapılacak borçlanma anlaşmalarında öngörülen ödemeler, işlemler ve kâğıtlar ve bu piyasalarda ihraç edilen menkul kıymetler,

c) Devlet dış borçlarının uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan türev ürünler dahil olmak üzere her türlü finansal araçlar vasıtasıyla yönetilmesine veya yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalarda öngörülen işlemler ve kâğıtlar,

d) **(Ek: 17/9/2004-5234/22 md.)** Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil, kredilerin kullanımları hariç),

Her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

Bu Kanun kapsamında sağlanan hibeler ile Avrupa Birliğinden sağlanan hibelerin temini, devri, tadili ve kullanımına ilişkin işlem ve kâğıtlar da yukarıdaki istisnalardan yararlanır.

(Ek fıkra: 3/4/2013-6456/8 md.) 7/A maddesi kapsamında gerçekleştirilecek işlemler ve ihraç edilecek kira sertifikaları ile kira sertifikalarının ihracına ilişkin işlem ve kâğıtlar, damga vergisi ve harçlardan ve genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı veya bu idareler nezdinde tesis edilen kuruluşlar tarafından döner sermaye ve sair isimler altında alınan ücretlerden müstesnadır.

Düzenleme yapma, danışmanlık hizmetleri ile anlaşma ve ilgili dökümanların muhafazası⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

Madde 16 - Bu Kanun kapsamında yer alan borçlanma ikraz ve garanti limiti, iç ve dış borçlanma, dış borcun devir, ikraz ve tahsisi, hibe alma ve verme, Hazine garantileri, garantisiz kamu borçlarına izin verilmesi, Hazine alacakları, diğer Hazine alacakları, nakit, borç ve risk yönetimi, risk hesabının işleyişi, dış finansman temini izni verilmesi ve özel ihale usulleri ile sair konuların uygulanmasına yönelik esas ve usuller çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

(1) Bu madde başlığı "Düzenleme yapma ve danışmanlık hizmetleri" iken, 16/7/2008 tarihli ve 5787sayılı kanunun 12 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 16/7/2008 tarihli ve 5787sayılı kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında geçen "ve garanti limiti" ibaresi "ikraz ve garanti limiti" şeklinde, "uluslararası kredili ihaleye çıkma" ibaresi "dış finansman temini izni verilmesi" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) 3/4/2013 tarihli ve 6456 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Hazine alacakları," ibaresinden sonra gelmek üzere "diğer Hazine alacakları," ibaresi eklenmiştir.

Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin her türlü değişiklik, ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabilir. Diğer kanunlarda bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, bu Kanun uygulamaları açısından geçersizdir.

Müşteşarlığı bu Kanun hükümleri dışında olup da nakit ya da nakit dışı yükümlülük altına sokabilecek her türlü düzenlemede Müşteşarlığın uygun görüşü aranır.

Müşteşarlık nakit, borç ve risk yönetimine yönelik olarak yurtiçinde ve yurtdışında bir ücret karşılığı veya ücret alınmaksızın danışmanlık hizmeti sağlayabilir. Bu kapsamda yasal hakları Müşteşarlığa ait bulunan yazılım, lisans ve benzeri varlıklar, Müşteşarlıkça ücreti karşılığı kullanılabilir, satılabilir veya hibe edilebilir. ⁽¹⁾

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/12 md.) Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin olarak, Türkiye Cumhuriyeti adına Müşteşarlıkça imzalanmış anlaşmaların ve ilgili dokümanların asılları Müşteşarlıkça muhafaza edilir.

(Ek fıkra: 3/4/2013-6456/9 md.) Müşteşarlığa bağlı muhasebe birimleri hesaplarına kaydedilen menkul kıymetlerden hukuken takip kabiliyeti kalmayan veya ekonomik değeri bulunmayanların hesaplardan çıkarılmasına Bakan yetkilidir. Hesaplardan çıkarılan menkul kıymetler, 28/9/1988 tarihli ve 3473 sayılı Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunla yer alan sürelerle tabi olmaksızın Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Değiştirilen, yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

Madde 17 – (A) 20.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müşteşarlığı ile Dış Ticaret Müşteşarlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

B) (Değişik birinci paragraf: 31/7/2003-4969/10 md.) 5.5.1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ile 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun ile ilgili yılı bütçe kanunlarının bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

(2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

---

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara" ibaresi "yurtiçinde ve yurtdışında" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

C) (Ek: 31/7/2003-4969/10 md.; İptal Ana.Mah.nin 28/1/2004 tarihli ve E.:2003/86,K.:2004/6 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 21/4/2005 – 5335/19 md.)⁽¹⁾⁽²⁾ Bu Kanun hükümlerine göre;

1) Savunma ve güvenlik amacıyla sağlanan finansmana ilişkin kredi, garanti ve hibe anlaşmaları,

2) Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkeler, yabancı ülkelere oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar haricindeki herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansmana ilişkin olarak imzalanan kredi ve garanti anlaşmaları ile bu Kanunun 8/A maddesi uyarınca Müsteşarlık tarafından ve 3996 sayılı Kanunun 11/A maddesi uyarınca ilgili idareler tarafından imzalanan borç üstlenim anlaşmaları,⁽²⁾

3) Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkeler, yabancı ülkelere oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlardan program veya proje kredisi amacıyla sağlanan ve (...) ⁽²⁾ anapara, faiz ve diğer finansman giderlerinin geri ödenmesi ile bu finansmana ilişkin diğer hususları düzenleyen kredi ve garanti anlaşmaları,⁽²⁾

Resmî Gazetede yayımlanmaz.

Yukarıda belirtilen anlaşmaların dışında bu Kanun hükümlerine göre yapılan diğer anlaşmalar Resmî Gazetede yayımlanır.

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu maddenin (C) fıkrasının (1) numaralı bendinde geçen "Savunma ve güvenlik amaçlı kredi ve hibe anlaşmaları" ibaresi "Savunma ve güvenlik amacıyla sağlanan finansmana ilişkin kredi, garanti ve hibe anlaşmaları" şeklinde, (2) numaralı bendinde geçen "sağlanan kredilere ilişkin olarak imzalanan anlaşmalar" ibaresi "sağlanan finansmana ilişkin olarak imzalanan kredi ve garanti anlaşmaları" şeklinde, (3) numaralı bendinde geçen "geri ödenmesini düzenleyen kredi anlaşmaları" ibaresi "geri ödenmesini düzenleyen kredi ve garanti anlaşmaları" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, bu fıkranın (2) numaralı bendinin sonuna "ile bu Kanunun 8/A maddesi uyarınca Müsteşarlık tarafından ve 3996 sayılı Kanunun 11/A maddesi uyarınca ilgili idareler tarafından imzalanan borç üstlenim anlaşmaları," ibaresi eklenmiş, (3) numaralı bendinde yer alan "kuruluşlarla imzalanan ekonomik ve ticari mahiyetteki anlaşmalar çerçevesinde" ibaresi "kuruluşlardan" ibaresiyle, "geri ödenmesini" ibaresi "geri ödenmesi ile bu finansmana ilişkin diğer hususları" ibaresiyle değiştirilmiş ve "münhasıran" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

*Fonlara yapılacak aktarımlar***Ek Madde 1 – (Ek: 3/4/2013-6456/10 md.)**

Tam mükellef sermaye şirketlerine iştirak etmek suretiyle finansman sağlayan tüzel kişi ve girişim sermayesi fonları ile bireysel katılım yatırımcılarının yatırım yaptığı girişim şirketlerine eş finansman sağlayan ortak yatırım fonlarına kaynak sağlamak amacıyla kurulan üst fonlara Müsteşarlık tarafından taahhüt edilecek kaynağın üst sınırını ve niteliğini, kaynak aktarılabilecek üst fonların, üst fonlara bağlı alt fonların ve ortak yatırım fonlarının seçim kriterlerini, yatırım yapılabilecek alanları, denetimi, taahhüt edilen tutardan kaynaklanan her türlü ücret ve masrafın üst sınırlarını ve uygulamaya ilişkin diğer hususları Bakanlar Kurulu belirler.

Taahhüt edilen tutardan dönemler itibarıyla üst fona ödenecek miktarı belirlemeye ve aktarmaya Bakan yetkilidir. Kaynak taahhüdüne ilişkin ödeme Müsteşarlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır.

Üst fonun ve/veya alt fonun tasfiyesi veya sona ermesi durumunda Müsteşarlık tarafından üst fona aktarılan kaynakların bakiye tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu kurumları tarafından üst fonlara hibe olarak aktarılan paylardan kaynaklanan bakiye tutarlar da üst fon tarafından genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Müsteşarlığın ilgili hesabına aktarılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Bakan yetkilidir.

*Ulusal Fonun kullanımı***Ek Madde 2 – (Ek: 3/4/2013-6456/11 md.)**

Avrupa Birliği organlarıyla akdedilen ve usulüne göre yürürlüğe konulan anlaşmalar çerçevesinde, Türkiye tarafından sağlanacak eş finansman ile Avrupa Komisyonuna yapılacak iade, kur farkı, gecikme faizi ve benzeri nedenlerden doğabilecek finansman ihtiyaçları, yararlanıcılar tarafından sağlanır. Bu fıkra kapsamındaki finansman, ulusal yetkilendirme görevlisinin talebi üzerine yararlanıcılar tarafından en geç otuz gün içinde Ulusal Fona aktarılır. Ulusal Fona aktarılan tutarlar, Mutabakat Zaptı ve Avrupa Komisyonu ile imzalanarak usulüne göre yürürlüğe konulan diğer anlaşmalarda yer alan hükümler çerçevesinde kullanılır.

Yararlanıcıların birinci fıkra kapsamındaki yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri hâlinde, sözleşmeye bağlanmış projelere ilişkin olarak uygulama birimlerine aktarılması gereken tutarlar ile Avrupa Komisyonuna Ulusal Fon tarafından yararlanıcılar adına yapılacak ödemeler için ihtiyaç duyulan kaynak, Müsteşarlığın yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten Ulusal Fona transfer edilir. Bu fıkra kapsamında yararlanıcılar adına yapılan ödemelerden doğan alacakların tahsilinde, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamı dışında kalan kurumlar için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kurumlar için 29/6/1938 tarihli ve 3533 sayılı Umumî, Mülhak ve Hususî Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususî İdarelere Aid Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilâfların Tahkim Yolile Halli Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Avrupa Komisyonu tarafından tahsis edilen fonların Ulusal Fona transferinde gecikme yaşanması hâlinde, anlaşmalar çerçevesinde uygulama birimleri tarafından sözleşmeye bağlanan projelere ilişkin zorunlu aktarımlar için ihtiyaç duyulan kaynak, Müsteşarlığın yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten Ulusal Fona transfer edilir. Avrupa Komisyonu tarafından Ulusal Fona aktarılmasını müteakip söz konusu fonlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

Birinci fıkra kapsamında, 5018 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kurumlarca Ulusal Fon hesaplarına aktarılan ancak kullanılmayan tutarlar, ilgili program kapandıktan sonra genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kurum ve kuruluşlarca aktarılan ve kullanılmayan tutarlar ilgili kuruma iade edilir.

Mali iş birliği kapsamındaki program ve projelerin uygulanması sırasında uygulama birimleri tarafından gecikme cezası da dâhil olmak üzere yüklenicilerden tahsil edilen tutarlar, söz konusu program ve projelerin tamamlanmasını müteakip genel bütçeye gelir kaydedilir.

Ulusal Fon adına açılan Avrupa Birliği katkı hesapları dışındaki hesaplardan elde edilen nemalar her mali yıl sonunda genel bütçeye gelir kaydedilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Temettü ödemeleri ile kâr aktarımlarının taşınmaz devri ile yapılması

Ek Madde 3 – (Ek: 3/4/2013-6456/12 md.)

8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki teşebbüsler ile Hazine'nin veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığının pay sahibi olduğu kuruluş, şirket, işletme ve bankaların Müsteşarlığa veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığına yapacakları temettü ödemeleri ile mevzuatlarından doğan kâr aktarımları, nakdi ödeme yanında mülkiyeti söz konusu teşebbüs, kuruluş, şirket, işletme ve bankalara ait olan taşınmazların mülkiyetinin Hazineye devri suretiyle de gerçekleştirilebilir. Teşebbüs, kuruluş, şirket, işletme ve bankaların bu yöndeki talebinin ilgisine göre Müsteşarlıkça veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca uygun bulunması hâlinde, Maliye Bakanlığınca belirlenecek rayiç bedelleri üzerinden bu taşınmazların mülkiyetlerinin Hazineye devrine, ilgisine göre Bakanın veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bağlı olduğu Bakanın uygun görüşü üzerine Maliye Bakanı yetkilidir.

Maliye Bakanlığınca belirlenecek rayiç bedeller 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesinin uygulanmasında emsal bedeli olarak dikkate alınır.

Bu madde kapsamında temettü ödemeleri ile kâr aktarımlarının taşınmazların mülkiyetinin Hazineye devri yoluyla yapılması hâlinde 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususları düzenlemeye ve tereddütleri gidermeye Bakan yetkilidir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun 12 nci Maddesi ile getirilen uygulamalar ve risk yönetimine yönelik teknik alt yapının oluşturulması için gerekli düzenlemeler 31.12.2002 tarihine kadar Müsteşarlık tarafından tamamlanır.

Bu Kanunun 14 üncü Maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan kullanımların bütçeleştirme ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde hazırlanacak yönetmelik ile yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yaptığı Hazine garantisine ve/veya kefaletine haiz borçlanmaların üstlenilmesi durumunda doğan alacaklar, kamusal hizmet ve ilişkilerden doğmuş sayılır ve bu alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

Geçici Madde 3 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut bulunan Hazine alacakları karşılığında hesaplanan gecikme faiz ve cezalarının miktarları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dördüncü ayın sonuna kadar ilgisine bildirilir. Bu bildirimde bildirim tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde borçlunun uzlaşma talebinde bulunabileceği belirtilir. Bu süre içinde uzlaşma talebinde bulunan kurum ve kuruluşlara uzlaşma komisyonu tarafından uzlaşma görüşmesinin yapılacağı gün bildirilir. Bu süre iki ayı geçemez. Uzlaşma için ilgilinin en üst seviyeden yetkili mercii vasıtasıyla ve yazı ile Müsteşarlığa başvurusu şarttır.

Uzlaşma komisyonu Bakan tarafından Hazine alacaklarının idaresi, takibi, tahsili ve denetimiyle ilgili görevli personel arasından tayin edilen bir başkan ve üç üye ile Maliye Bakanlığı, Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Sayıştay Başkanlığının birer temsilcisinden oluşur. Komisyon oy çokluğuyla karar verir. Komisyonun uzlaşabileceği miktarın alt sınırı ve vade yapısının genel esasları Bakan tarafından belirlenir ve uzlaşma görüşmesinden önce komisyona yazılı olarak bildirilir. Uzlaşma müzakereleri ilk görüşmenin başladığı günü takiben en geç on iş günü içerisinde neticelendirilir. Uzlaşmanın sağlanması halinde, durum tarafların imzalayacağı bir tutanakla tespit olunur ve Bakan onayını takiben alacağın yeni şartlar çerçevesinde yapılandırılması sağlanır. Söz konusu süre içinde uzlaşmanın vaki olmaması halinde, durum taraflarca imzalanan bir tutanakla tespit edilir ve Hazine alacağının 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde takip ve tahsili için gerekli işlemler başlatılır. Uzlaşmanın sağlanamaması halinde aynı alacaklar için yeni bir uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Uzlaşılan tutarlara ilişkin yükümlülüklerin borçlu tarafından vadesinde yerine getirilmemesi halinde uzlaşma yapılmamış sayılır ve Hazine alacağı 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Uzlaşma başvuru süresi içinde uzlaşma talebinde bulunmayan kurum ve kuruluşlardan olan Hazine alacağının 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil ve takibi için gerekli işlemler başlatılır.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/14 md.) Ancak bu madde kapsamında uzlaşılan tutarlar ile ilgili olarak; uzlaşma taksitlerinde uzlaşma tarihinden bu yana gecikmeye düşmüş kurum ve kuruluşlar, uzlaşmadan kaynaklanan borçları ile gecikme faiz ve cezalarının tamamını 31/12/2008 tarihine kadar ödedikleri takdirde uzlaşmaları iptal edilmez.

Geçici Madde 4 - Marmara ve Düzce depremleri sonrası, deprem bölgelerinde acil yardım ve yeniden yapılandırma, rehabilitasyon projelerinin finansmanı amacıyla, Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinin ilgili finans kuruluşlarından ve aynı amaçla yabancı ülke hükümetleri ile, yabancı ülkelerin kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlardan, Türkiye Cumhuriyeti'nin borçlu sıfatıyla sağladığı ve bu amaç için sağlanacak kredileri genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıksız tahsis etmeye Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir. ⁽¹⁾

Geçici Madde 5 - Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce "Devir Anlaşması", "İkraz Anlaşması" veya benzer nitelikte anlaşmalar düzenlenerek ikraz edilmek suretiyle kullanılan krediler nedeniyle doğmuş ve doğacak olan Hazine alacakları hakkında bu Kanunun 11 inci Maddesi hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 6- (Ek: 31/7/2003-4969/11 md.)

Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı projesi kapsamında;

a) Akdedilmiş olan ev sahibi ülke anlaşması, anahtar teslimi yapım sözleşmesi, hükümet garantisi anlaşması ve bu proje tahtındaki akdedilecek diğer anlaşmalarla ilgili belge ve sair dokümanların imzalanmasına,

b) (a) bendinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanlar tahtında Türkiye Cumhuriyeti ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından taahhüt edilen her türlü ödeme, tamamlama, performans ve sair yükümlülüklerin ifasına yönelik olarak ilgili anlaşmalarda öngörülen taraflara garanti verilmesine, bahse konu taahhütlerin anlaşmalarda öngörüldüğü şekilde gereği gibi, kısmen ya da tamamen yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkacak her türlü ödeme yükümlülüğünün Türkiye Cumhuriyeti adına garanti edilmesine,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanları imzalayan ve imzalayacak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tespitine ve yetkilendirilmesine,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu maddede geçen "genel ve katma bütçeli kuruluşlar" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Geçici Madde 7- (Ek: 31/7/2003-4969/11 md.)

Yürürlükten kaldırılan Dış Krediler Kur Farkı Fonu kapsamında doğmuş bulunan ve gerçekleştirilmesi gereken ödemeler, bu amaçla bütçeye konulacak ödeneklerle karşılanır.

29.3.2003 tarihli ve 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26 ncı maddesinin (h) fıkrasındaki tutarı iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 8- (Ek: 21/4/2005 – 5335/19 md.;Değişik: 20/2/2014-6525/26 md.)

İstanbul ilinin maruz kaldığı deprem riski nedeniyle oluşması muhtemel hasarların önlenmesi ve depreme karşı tedbir ve hazırlık amacıyla oluşturulacak projelerin finansmanı için herhangi bir dış finansman kaynağından Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla sağlamış olduğu ve Bakanlar Kurulu Kararı ile İstanbul İl Özel İdaresine karşılıksız tahsis edilmiş krediler, İstanbul İl Özel İdaresinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasının ardından İstanbul Valiliğine tahsisli olarak yılı yatırım programında yer almaksızın kullanılmaya devam edilir.

Birinci fıkrada belirtilen projelerin finansmanı için herhangi bir dış finansman kaynağından Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı yeni kredileri, İstanbul Valiliğine tahsis etmeye Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarının genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerine ilişkin hükümleri bu madde kapsamındaki krediler için uygulanmaz.

Geçici Madde 9- (Ek: 21/4/2005 – 5335/19 md.)⁽¹⁾

Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce, Müsteşarlıkça bu Kanun uyarınca borçlu veya garantör sıfatıyla herhangi bir dış finansman veya türev ürüne ilişkin olarak başlatılan işlemler kapsamında, ilgili anlaşmaların veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların imzalanmasından önce veya imzalanan anlaşmaların yürürlüğe girmesini sağlayacak kanuni düzenlemelerin tamamlanmasından önce doğmuş ve peşin ödenmesi gereken komisyon, taahhüt ücreti, garanti ücreti, gecikme faizi ve benzeri yükümlülükler hakkında da ilgili anlaşmaların veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların imzalanması veya yürürlüğe girmesinden bağımsız olarak bu Kanunun 14 üncü maddesinin değişik onuncu fıkrası hükümleri uygulanır.

---

(1) 16/7/2008 tarihli ve 5787 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle, bu maddede geçen "ilgili anlaşmaların" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların" ibaresi, "ve benzeri yükümlülükler hakkında da" ibaresinden sonra gelmek üzere "ilgili anlaşmaların veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların imzalanması veya yürürlüğe girmesinden bağımsız olarak" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Geçici Madde 10 – (Ek: 1/7/2006-5538/17 md.)

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün ilgili yıllar yatırım programında yer alan ve Müsteşarlık tarafından dış finansman sağlanmasına izin verilmiş, ancak henüz finansman temin çalışmaları sonuçlandırılmamış olan projeleri ile 2006 Yılı Yatırım Programında yer alan projelerinin finansmanı için herhangi bir dış finansman kaynağından Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla sağlayacağı kredileri, anılan Genel Müdürlüğe bütçe gelir ve gider kalemleri ile ilişkilendirilmeksizin karşılıksız tahsis etmeye Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu maddeye istinaden sağlanacak krediler hakkında, 14 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarının 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanunun eki (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerine ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 11– (Ek: 26/12/2006-5568/3 md.)

Sel ve Deprem Felaketi Acil Yardım Projesi, Marmara Depremi Acil Yeniden Yapılandırma Projesi, Türkiye Altyapı ve Kentsel Yeniden Yapılandırma Projesi, Kalıcı Konutların Karayolu Bağlantıları Projesi, Çınarcık-Teşvikiye-Kocadere-Esenköy-Armutlu Kanalizasyon Projesi, Kaynarca-Gölkent-Ferizli-Sinanoğlu-Söğütlü İçmesuyu Projeleri ve Akyazı-Hendek Kanalizasyon Projesi, Sosyal Riskin Azaltılması Projesi ve Özelleştirme Sosyal Destek Projesi, Endüstriyel Teknoloji Projesi ve TÜBİTAK-Bilten Araştırma Uydusu Projesinin finansmanı için Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinin ilgili finans kuruluşları ve National Westminster Banktan sağlanmış olan kredilerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılan kullanımlar sonucunda doğan ve ikraz anlaşmasına bağlanmamış, ilgili kuruluşlardan olan alacakların, Bakanın teklifi üzerine bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin terkinine Maliye Bakanı yetkilidir. Söz konusu krediler ile bu Kanunun geçici 4 üncü ve geçici 8 inci maddeleri kapsamında sağlanmış ve sağlanacak kredilerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ikraz anlaşmasına bağlanmamış kullanım tutarları, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin ilgili kuruluşlara karşılıksız tahsis edilmiş sayılır. Bu şekilde tahsis edilmiş kredi tutarları ile ilgili olarak krediyi tahsis eden kuruluş hakkında 14 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarının 5018 sayılı Kanunun eki (I) sayılı cetvelde yer alan kuruluşlara ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 12 – (Ek: 26/12/2006-5568/3 md.)

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki (II) sayılı Cetvelin (A) bölümünde bulunan kuruluşların yılı yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı için 1/1/2006 tarihinden önce imzalanan dış kredi anlaşmaları çerçevesinde sağlanan krediler, anılan kuruluşlara tahsisli olarak kullanılmaya devam edilir. Bu maddeye istinaden kullanılacak krediler ile ilgili olarak krediyi tahsis eden kuruluş hakkında, 14 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarının 5018 sayılı Kanunun eki (I) sayılı cetvelde yer alan kuruluşlara ilişkin hükümleri uygulanmaz.

(Ek fıkra: 16/7/2008-5787/16 md.) 5018 sayılı Kanunun eki (II) sayılı cetvelin (A) bölümünde bulunan üniversitelere, 1/1/2006 tarihinden önce imzalanan dış kredi anlaşmaları çerçevesinde sağlanan ve ödemesi devam etmekte olan Hazine garantili dış borçlar, anılan kuruluşlara tahsisli olarak kullanılır. Üniversitelerin 1/1/2006 tarihinden önce imzalanan Hazine garantili kredilerine ilişkin olarak Müsteşarlıkça yapılan üstlenimler ile ikrazen kullanılan kredilerinden doğan Hazine alacaklarının ve anılan kuruluşların uzlaşma kapsamındaki Hazine alacaklarının, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla ödenmeyen bakiye tutarını, Bakanın teklifi üzerine (...) ⁽¹⁾ terkinine Maliye Bakanı yetkilidir. ⁽¹⁾

Geçici Madde 13 – (Ek: 26/12/2006-5568/3 md.)

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kapsamında oluşturulacak program ve/veya projelerin finansmanı için herhangi bir dış finansman kaynağından Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla sağlayacağı kredileri, anılan Fona bütçenin gelir ve gider kalemleri ile ilişkilendirilmeksizin tahsis etmeye Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu maddeye istinaden sağlanacak krediler ile ilgili olarak krediyi tahsis eden kuruluş hakkında, 14 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarının 5018 sayılı Kanunun eki (I) sayılı cetvelde yer alan kuruluşlara ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 14 – (Ek: 24/5/2007-5667/5 md.)

Türkiye İmar Bankası Türk Anonim Şirketi tarafından, karşılığında Devlet iç borçlanma senedi bulunmamasına rağmen ikinci piyasa da Devlet iç borçlanma senedi satışı adı altında toplanan tutarlar için Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yapılacak her türlü ödemenin gerçekleştirilebilmesi amacıyla, Hazine Müsteşarlığınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ihraç edilir. Bu kapsamda ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri için bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 15 – (Ek: 16/7/2008-5787/18 md.)

İstanbulda 2009 yılında düzenlenecek olan Dünya Bankası Grubu ve Uluslararası Para Fonu Toplantısı için 2009 yılında gerçekleştirilecek organizasyon giderleri ile bu kapsamda yapılacak mal ve hizmet alımları için 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası, 62 nci maddesinin (b) bendinin son cümlesi ve 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 26 ile 27 nci maddesi hükümlerine tabi olmaksızın 2008 yılında Hazine Müsteşarlığınca ihaleye çıkılabilir ve taahhüde girişilebilir. Söz konusu giderler Müsteşarlığın 2009 yılı bütçesine bu amaçla tefrik edilen ödenekten karşılanır.

(1) Bu fıkranın ikinci cümlesinin "... bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin ..." bölümü, Anayasa Mahkemesi'nin 30/12/2010 tarihli ve E.: 2008/84, K.: 2010/121 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Geçici Madde 16 – (Ek: 16/7/2008-5787/18 md.)

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla vadesi geçmiş Hazine garantili kredilerinden Müsteşarlıkça yapılan üstlenimlerden ve ikrazen kullanılan kredilerinden doğan anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarını, (...) ⁽¹⁾ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının Ulaştırma Bakanlığında olan yol bakım ve onarım giderleri karşılığı alacaklarından mahsup suretiyle terkin etmeye, sözkonusu işlemden sonra Kuruluşun bakiye borcunun kalması halinde bu tutarı Kuruluşun ödenmemiş sermayesine mahsuba Bakanın teklifi üzerine Maliye Bakanı yetkilidir. ⁽¹⁾

Geçici Madde 17 – (Ek: 16/7/2008-5787/18 md.) ⁽²⁾

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna 31/12/2007 tarihine kadar verilen özel tertip Devlet İç Borçlanma Senetlerinden doğmuş ve/veya doğacak anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarının (...) ⁽²⁾ terkinin Bakanın teklifi üzerine Maliye Bakanı tarafından yerine getirilir. Bu işlem, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun, faaliyet izni kaldırılan veya yönetimi ve denetimi kendisine devredilen bankalardan kaynaklanan alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin hak ve yetkilerini ortadan kaldırmaz.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 130 uncu maddesinde sayılan gelirlerinden oluşan ve sigorta rezervi olarak tutulanlar hariç olmak üzere, faaliyet izni kaldırılan veya yönetimi ve denetimi kendisine devredilen bankaların her türlü mal, hak ve alacaklarından elde ettiği veya edeceği nakdi gelirlerinden, mevcut ve muhtemel çözümlene giderleri ve bu kapsamda diğer kurumlara yapılması zorunlu ödemeler düşüldükten sonra kalan tutarı Müsteşarlığın ilgili hesaplarına Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde aktarır. Bu çözümlene gelirlerinin aktarılması nedeniyle çözümlene giderleri için ilave kaynağa ihtiyaç duyulması halinde, sigorta rezervine başvurulmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Müsteşarlıkça özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç etmeye Bakan yetkilidir.

Geçici Madde 18 – (Ek: 16/7/2008-5787/18 md.)

22/5/2007 tarihli ve 5664 sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin olarak; Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının yükümlülüğü için Müsteşarlık tarafından Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketine ikrazen Devlet İç Borçlanma Senetleri ihraç edilebilir. Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının yükümlülüğünü aşan kısmı için ise Müsteşarlık tarafından Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketine özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir. Bu kapsamda ihraç edilecek özel tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri için bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.

(1) Bu fıkranın "... bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin ..." bölümü, Anayasa Mahkemesi'nin 30/12/2010 tarihli ve E.: 2008/84, K.: 2010/121 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının "... bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin ..." bölümü, Anayasa Mahkemesi'nin 30/12/2010 tarihli ve E.: 2008/84, K.: 2010/121 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Geçici Madde 19 – (Ek: 18/2/2009-5838/25 md.)

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2009 yılı finansman açığının karşılanmasını teminen Hazineden olan görev zararı alacaklarına ve ödenmemiş sermayesine mahsuben Müsteşarlıkça Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir. Bu kapsamda ihraç edilecek Özel Tertip Devlet İç Borçlanma senetleri için, Müsteşarlık Bütçesinin ilgili tertiplerine 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Geçici Madde 20 – (Ek: 17/6/2009-5909/1 md.)⁽¹⁾

Finansman imkanlarını geliştirmek ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamak amacıyla firmalara kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarına 2 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan; nakit aktarımı ve/veya ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri için Müsteşarlık bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine 2 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.⁽¹⁾

Nakit kaynak aktarılacak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilerek Müsteşarlığın destek sağladığı kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarında bankaların sahip oldukları paylarla ilgili olarak, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 25 inci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 53 üncü, 54 üncü, ve 56 ncı maddeleri uygulanmaz.

Bu madde kapsamında nakit kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi aktarılacak kredi garanti kurumlarının belirlenmesine, aktarılacak kaynağın kullanılmasına ve bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen tutar dayanak gösterilerek söz konusu tutarın 10 katını aşmamak üzere bu kurumlarca verilebilecek kefaletin bakiye tutarına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.⁽¹⁾

Geçici Madde 21 – (Ek: 17/6/2009-5909/1 md.)

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılı kampanya dönemi finansman açığının karşılanmasını teminen Hazine Müsteşarlığınca ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir.

Geçici Madde 22 – (Ek: 25/6/2009-5917/32 md.)

5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2009 yılı için, 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere Bakan ve Bakanlar Kurulu tarafından artırılan net borç kullanım tutarının beş katı olarak uygulanır.

Geçici Madde 23 – (Ek: 25/6/2009-5917/32 md.)

Devlet Yatırım Bankası (21/8/1987 tarihinden itibaren Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.) tarafından bütçe dışı avans ve kredi olarak Hazine Müsteşarlığından alınıp Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Genel Müdürlüğüne kredi olarak kullanılan ve TKİ tarafından 1977-1996 döneminde Devlet Yatırım Bankasına ödenmek suretiyle kapatılan; ancak Devlet Yatırım Bankası ya da Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. tarafından Hazineye aktarılmayan ve halihazırda Diğer Hazine Alacağı olarak 140-Kişilerden Alacaklar hesabında takip edilen 755,50 TL (1977 yılındaki anapara tutarı) miktarındaki borç, 1977 yılındaki tutar üzerinden ödenmek suretiyle kapatılır.

(1) 27/3/2015 tarihli ve 6637 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "1 milyar Türk Lirasına" ibareleri "2 milyar Türk Lirasına" şeklinde, aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan "kredi garanti kurumları ile aktarılacak kaynağın kullanılmasına" ibaresi "kredi garanti kurumlarının belirlenmesine, aktarılacak kaynağın kullanılmasına ve bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen tutar dayanak gösterilerek söz konusu tutarın 10 katını aşmamak üzere bu kurumlarca verilebilecek kefaletin bakiye tutarına" şeklinde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 24 – (Ek: 25/6/2010-6001/44 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce Karayolları Genel Müdürlüğünün yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla imzalanan kredi anlaşmaları ile temin edilen dış krediler Genel Müdürlüğe tahsisli olarak kullanılmaya devam edilir.

Geçici Madde 25 – (Ek: 7/2/2012-6274/2 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla imzalanan kredi anlaşmaları ile temin edilen dış krediler, 1/1/2012 tarihinden geçerli olmak üzere Genel Müdürlüğe tahsisli olarak kullanılmaya devam edilir. Bu madde ile geçici 24 üncü madde kapsamında tahsis edilen kredilerle ilgili olarak krediyi tahsis eden kuruluş hakkında 14 üncü maddenin beşinci ve altıncı fıkralarının 5018 sayılı Kanunun eki (I) sayılı cetvelde yer alan kuruluşlara ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Geçici Madde 26 – (Ek: 10/9/2014-6552/115 md.)

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 2014-2018 Yılları Yatırım Programlarında yer alan projelerinin finansmanı için herhangi bir dış finansman kaynağından Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla sağlayacağı kredileri, anılan Genel Müdürlüğe sermayesine mahsuben veya karşılıksız tahsis etmeye Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu madde kapsamında sermayesine mahsuben veya karşılıksız tahsis edilen tutarları geçmemek üzere Hazine Müsteşarlığı bütçesine ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yürürlük

Madde 18 - Bu Kanunun;

a) 5 inci Maddesi, 6 ncı Maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları, 8 inci Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları, 9 uncu Maddesinin ikinci fıkrası, 13 üncü Maddesi ile 14 üncü Maddesinin beşinci, altıncı, onüçüncü ve onaltıncı fıkraları 1.1.2003 tarihinde,

b) 6 ncı Maddesinin ikinci fıkrası, 1.1.2004 tarihinde,

c) Diğer Maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 19 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

8294-6

**4749 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	4749 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
4969	9, 14, 17, GEÇİCİ MADDE 6, 7	22/7/2003 tarihinden geçerli olmak üzere 12/8/2003
5018	14	1/1/2005
5217	14	1/1/2005
5234	15	1/1/2005
Anayasa Mah.'nin E.: 2003/86, K.: 2004/6 sayılı Kararı ile	17/C	6/11/2004 tarihinden başlayarak üç ay sonra
5335	6, 9, 11, 12, 14, 17, GEÇİCİ MADDE 8, 9	27/4/2005
5538	GEÇİCİ MADDE 10	12/7/2006
5568	4 14, GEÇİCİ MADDE 11, 12,13	30/12/2006 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere 30/12/2006
5667	GEÇİCİ MADDE 14	30/5/2007
5787	2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 14/A, 15, 16, 17, GEÇİCİ MADDE 3, 4, 8, 9, 12, 15, 16, 17, 18 5	23/7/2008 1/1/2009

8294-7

5838	2, GEÇİCİ MADDE 19	28/2/2009
5909	GEÇİCİ MADDE 20, 21	24/6/2009
5917	GEÇİCİ MADDE 22, 23	10/7/2009
6001	3, 4, GEÇİCİ MADDE 24	13/7/2010
Anayasa Mah.'nin E.: 2008/84, K.: 2010/121 sayılı Kararı	GEÇİCİ MADDE 12, 16, 17	12/7/2010
6274	3, GEÇİCİ MADDE 25	11/2/2012
6338	9	1/1/2013
6428	8/A maddesinin borç üstlenim limitine ilişkin hükmü 4 üncü maddesinin son fıkrası, Beşinci Bölüm başlığı, 8/A maddesinin borç üstlenim limiti dışındaki hükümleri ve 17/C	1/1/2014 tarihinde 1/12/2012 tarihinden geçerli olmak üzere 9/3/2013
6456	3, 8, 11, 12, 13, 14/A, 16, Ek Madde 1, 2, 3 7/A, 15	3/4/2013 29/6/2012 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihi olan 3/4/2013
6525	GEÇİCİ MADDE 8	31/3/2014 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihi olan 27/2/2014 tarihinde
6552	GEÇİCİ MADDE 26	11/9/2014
6637	GEÇİCİ MADDE 20	7/4/2015